

راهنمای استفاده

مخاطبان محترم این کتاب به سه گروه تقسیم می‌شوند: ۱- کودکان - ۲- مربیان ۳- والدین. کودکان عزیز با راهنمایی والدین و مربیان خود با انجام دادن تمرین‌های هدفمند به کسب اطلاعات لازم و مهارت‌های در نظر گرفته شده می‌پردازند. والدین و مربیان گرامی که از این مجموعه کتاب‌ها استفاده می‌کنید با مطالعه رهنمود علمی هر صفحه و با توجه به اهداف و امکانات موجود، فعالیت مناسب هر صفحه را برای کودکان توضیح داده، فضایی را فراهم می‌سازند تا کودک بتواند به اهداف نزدیک شود.

برخی از مفاهیم کتاب با مطالب قبل و بعد خود ارتباط دارد و لازم است ترتیب یاددهی آن‌ها رعایت شود؛ اما برخی دیگر از مطالب این ترتیب را ندارند و بنابراین حذف یا انجام آن‌ها برعهده مربی است و زمان اجرای این گونه واحد کارها نیز به انتخاب مربی یا واحد است.

حفظ ایمنی و بهداشت در انجام فعالیت‌ها از الزامات مهم این کتاب محسوب می‌گردد؛ بنابراین با در نظر گرفتن ایمنی در ارائه نمونه‌ها و فعالیت‌های عملی، لذت و فضای شاد را از کودکان دریغ نکنید.

همراه نمودن اولیا در اجرای فعالیت‌ها و انجام تکالیف به تکوین یادگیری کمک می‌کند؛ بنابراین با توجه به تداوم مفاهیم می‌توانید نمونه‌های دیگری از تکالیف را برای کودکان در نظر بگیرید.

حجم اندک کتاب‌ها و گستردگی مفاهیم نشان از عمق زیاد مفاهیم است. اگر کودکی را می‌شناسید که به مطالب علاقه نشان می‌دهد، لازم است او را با کتاب‌های پیشرفته‌تر در این زمینه آشنا کنید.

پذیرفتن تفاوت‌های فردی و احترام گذاشتن به آن

لوازم جانبی

چسب - وسایل نقاشی (وسایلهایی برای تزیین مثل خرده کاغذ، پولک و ...)

مکان

حیاط مدرسه یا بوستان با گل‌های مختلف - کلاس

هدف رفتاری

کودک به سخنان دیگران گوش می‌کند و در بحث‌های گروهی شرکت می‌کند. ذوق هنری کودک تقویت می‌شود. حس همدلی و همدردی با دیگران در او تقویت می‌شود. برای خلق اثری که در ذهن دارد بدون نگرانی از پذیرفته شدن، نقاشی می‌کند.

کودکان برای بروز خلاقیت و ارائه کارهای نو ابتدا باید شرایط مناسب در اختیار داشته باشند. یکی از مؤثرترین و ابتدایی‌ترین شروط برای بروز خلاقیت کودک این است که کودک هنگام خلق اثر خود با عرضه مطلبی جدید هر چند متفاوت و غیر معمول اطمینان داشته باشد که مورد پذیرش مربی و همسالان خود قرار خواهد گرفت. این فعالیت به عنوان پیش‌زمینه بروز خلاقیت مناسب است.

فعالیت: با کودکان به باغ یا باغچه‌ای که در آن گل‌های متنوع وجود دارد بروید یا یک فیلم از یک باغ پر گل را برای کودکان به نمایش بگذارید و توجه کودکان را به تفاوت‌های موجود بین گل‌ها جلب کنید؛ سپس به کلاس آمده و سوالات زیر را از کودکان پرسید:

۱- آیا تمام گل‌های روی زمین یک شکل هستند؟

۲- چه چیزهایی در گل‌ها متفاوت هستند؟

۳- هر کدام از شما به چه گلی و چه رنگی علاقه‌مند هستید؟

۴- اگر تمام گل‌های روی زمین یک شکل بودند چه اتفاقی می‌افتاد؟

بعد از شنیدن پاسخ‌های کودکان از آن‌ها بخواهید جالب‌ترین گلی را که در ذهن دارند در کادر مشخص شده نقاشی کنند. برای نقاشی آزاد هستند از هر ابزاری استفاده کنند؛ سپس نقاشی‌ها را تزیین کنند.

از نقاشی‌های کودکان نمایشگاهی برگزار کنید. تمامی نقاشی‌ها با هر روش و شکل ظاهری توسط مربی پذیرفته شود و مورد تحسین قرار گیرد؛ سپس از هر کدام از بچه‌ها بخواهید یک خصوصیت زیبا، جالب و متفاوت نقاشی دوستان را به او بگویند.

تکلیف

ارزشیابی مربی: توانایی کودک در کشیدن نقاشی و اظهار نظر کردن در مورد نقاشی دوستانش را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

با کودک از مجلات و روزنامه‌ها، تصاویری از انسان‌های مختلف با نژادهای مختلف و شکل ظاهری متفاوت پیدا کنید و ببرید و آن‌ها را روی یک کاغذ یا مقوای سفید بچسبانید. سپس در مورد تفاوت‌ها و علت آن تفاوت‌ها با کودک بحث و گفت‌وگو کنید.

کودک در بحث و گفت‌وگوهای کلاسی شرکت می‌کند. از ابزارهای نقاشی به درستی استفاده می‌کند. قدرت تخیل و تصویرسازی ذهنی کودک پرورش می‌یابد. توانایی ابراز نظر شخصی خود را در جمع پیدا می‌کند.

برای پرورش خلاقیت باید بیاموزیم که بیشتر کارها شدنی است و از گفتن «نه» و «نمی‌شود» بپرهیزیم. ما با انتقال خصوصیت اشیاء و موجودات مختلف به هم می‌توانیم تصویرهای ذهنی جدید در ذهن کودک ایجاد کنیم و به نوعی به شکستن کلیشه‌ها در ذهن کودک کمک کنیم و قدرت تخیل او را پرورش دهیم.

فصلیت: از دانش‌آموزان بخواهید تصور کنند که همه چیز این جهان خوردنی است؛ سپس پرسید به نظراتان هر کدام از موارد زیر چه مزه‌ای خواهند بود؟

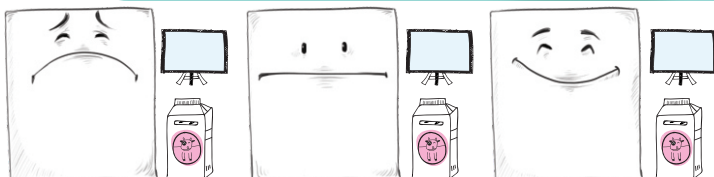
(درخت - خورشید - گل - دوچرخه - مداد و ...). مطمئناً با پرسیدن این سؤال کودکان هیجان‌زده می‌شوند. اجازه بدهید تا جایی که لذت می‌برند مثال‌های بیشتری بگویند. (مزه‌ها: شور - شیرین - ترش - تلخ - تند) سپس برای هر مزه یک رنگ را انتخاب کنید (شور - زرد - تلخ - قهوه‌ای - تند - قرمز - شیرینی - نارنجی - ترش - آبی). آنگاه شکل‌های زیر را رنگ کنید. (با توجه به مزه‌ای که در ذهن دارند شکل موردنظر رنگ شود).

ارزشیابی مری: میزان مشارکت کودک را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
آن را توصیف کنید.

تکلیف

اشیاء مختلف را برای کودک نام ببرید و بگویید به نظر شما اگر این موجودات مانند انسان بودند، چه خصوصیت اخلاقی داشتند. (مهربان - خشن - ترسو - شجاع - تنبل)

پرورش خلاقیت از طریق ساخت عروسک‌های نمایشی و اجرای نمایش

لوازم جانبی

قاشق‌های چوبی و پلاستیکی - خمیر بازی - کاغذ رنگی - دکمه - روبان - پارچه - چسب - میز نمایش - پولک - خرده پارچه

مکان

کلاس

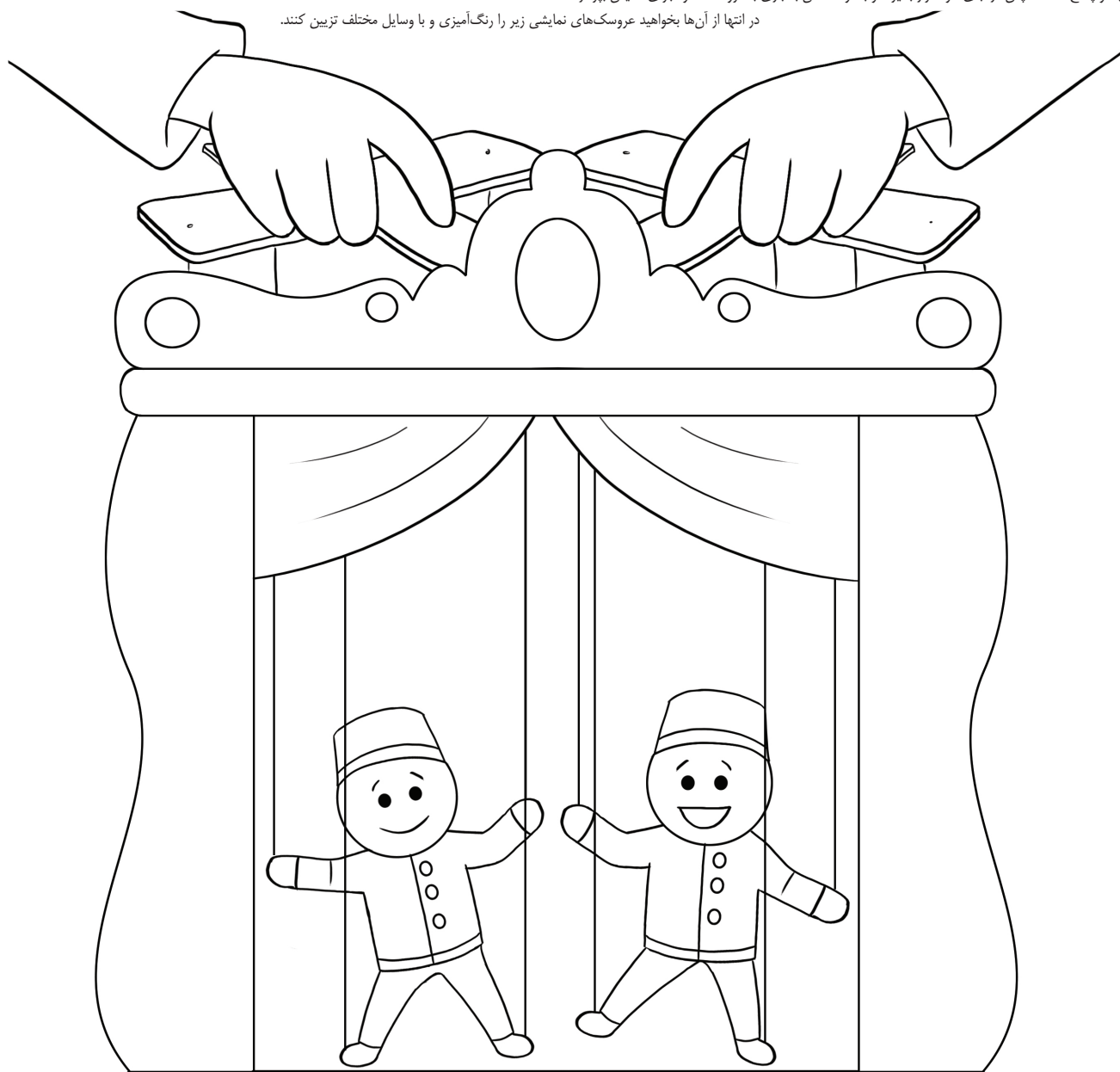
هدف رفتاری

کودک با دقت به سخنان مربی گوش می‌کند و پاسخ درست می‌دهد. با استفاده از ابزارها عروسک نمایشی خود را می‌سازد. با استفاده از عروسک‌های نمایشی، با کودکان نمایش بازی می‌کند.

عروسک‌های نمایشی در آموزش کودکان بسیار مؤثرند. کودکان می‌توانند عروسک‌ها را مطابق سلیقه خود ساخته و با آن نمایش اجرا کنند؛ بدین ترتیب مهارت‌های هنری و خلاقیت کودکان هرچه بیشتر تقویت می‌شود.

فعالیت: از کودکان بخواهید وسایل و ابزار را از قبل آماده کنند و روی میز بگذارند، قاشق‌ها را به عنوان بدن عروسک و خمیربازی را به صورت دایره درآورده و روی قسمت گرد قاشق قرار دهند و صورت عروسک را بسازند؛ سپس با دکمه‌ها و کاغذ رنگی صورت عروسک خود را کامل کنند. می‌توانند انسان یا حیوان بسازند و با پارچه‌های رنگی برای عروسک خود یک لباس درست کنند (در گره زدن یا چسباندن پارچه می‌توانید کودکان را همراهی کنید) (برگرفته از کتاب کارهای دستی و هنری کودکان) بعد از تمام شدن مراحل ساخت عروسک‌های نمایشی از کودکان بخواهید پشت میز نمایش بایند و عروسک خود را معرفی کنند. کودکان دیگر هم با عروسک‌هایشان به او پاسخ دهند؛ سپس در جای خود قرار بگیرند و با دوستانشان به بازی با عروسک‌ها و اجرای نمایش بپردازند.

در انتها از آن‌ها بخواهید عروسک‌های نمایشی زیر را رنگ‌آمیزی و با وسایل مختلف تزئین کنند.

ارزشیابی مربی: توانایی کودک در استفاده از ابزارها برای ساخت کاردستی و اجرای نمایش را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تکلیف

در منزل یا قوطی‌های خالی آب و آیموه عروسک‌های جالب نمایشی بسازید و با آن‌ها نمایش بازی کنید. عروسک‌های دست‌ساز را به کلاس بیاورید و به مربی نشان دهید.

پرورش قوه تخیل کودک از طریق قصه‌گویی و خلق داستان

لوازم جانبی

وسایل و ابزار نقاشی

مکان

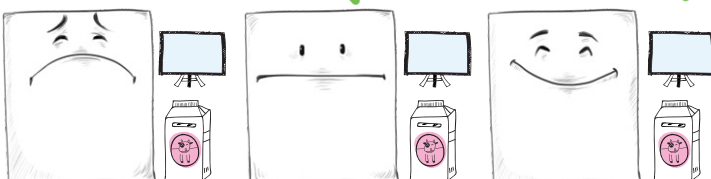
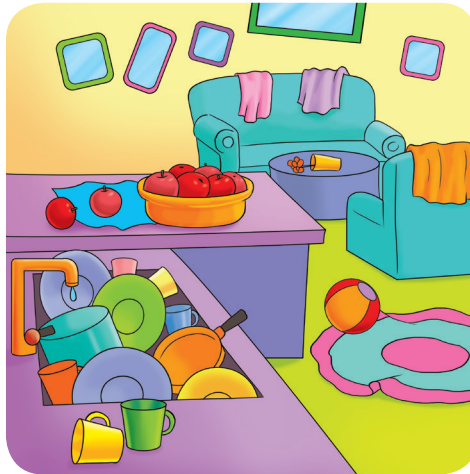
کلاس

هدف رفتاری

کودک توالی رویدادها را تشخیص می‌دهد به بیان داستان می‌پردازد و با کمک تخیل خود پایان داستان را می‌سازد. با انجام فعالیت فوق مهارت‌های زبان‌آموزی کودک تقویت می‌شود. (خواندن - سخن گفتن)

تصویرخوانی و خلق داستان از مهارت‌هایی است که موجب پرورش قدرت تخیل و همچنین پرورش و تقویت مهارت‌های زبان‌آموزی در کودک می‌شود. نکات ایمنی: در انجام فعالیت زیر به کودکان توضیح دهید که بعضی از وسایل خانه خطرناک هستند و دست زدن به آن‌ها بدون اجازه و حضور والدین ممنوع است.

فصلیت: از کودکان بخواهید طبق توالی تصاویر، داستان را تعریف کنند و ادامه قصه را با توجه به چیزی که در ذهن دارند در کادر نقاشی کنند.

ارزشیابی مری: توانایی کودک در تصویرخوانی و درک توالی داستان را توصیف کنید.

تکلیف

یک کتاب داستان را به دلخواه کودک خود انتخاب کنید و برای کودک داستان را بخوانید؛ سپس از او بخواهید با کمک شما پایان قصه را تغییر داده، یک پایان دیگر بسازد.

پرورش خلاقیت از طریق بازی با سایه‌ها

لوازم جانبی

اسباب‌بازی‌های کوچک یا هر شیء کوچکی که در دسترس باشد - کاغذ سفید - وسایل نقاشی - چراغ مطالعه یا چراغ قوه - آتاق تاریک

مکان

کلاسی که پنجره‌های نورگیر داشته باشد.

هدف رفتاری

کودک اجسام را به درستی جلوی نور قرار می‌دهد و دورگیری می‌کند. شکل‌های دورگیری شده را با تخیل خود کامل می‌کند. مفهوم سایه و نحوه تشکیل آن را درک می‌کند. فعالیت کتاب را با دقت و به درستی انجام می‌دهد.

بازی با سایه‌ها یکی از بازی‌های جذاب و خلاقانه است. حال ترکیب آن با نقاشی می‌تواند علاوه بر تقویت قدرت تخیل، مهارت‌های دست‌ورزی کودک را تقویت کند.

فعالیت: کاغذهای سفید در ابعاد A۴ در اختیار کودکان قرار دهید؛ سپس از آن‌ها بخواهید در کنار پنجره بنشینند، اسباب‌بازی‌هایشان را جلوی نور بگیرند و با سایه‌های افتاده روی کاغذ بازی کنند. می‌توانند وسایل مختلفی را امتحان کنند و با سایه‌ها نمایش بازی کنند.

بعد از این که لحظاتی را با سایه‌های بازیگوش بازی و تفریح کردند، از آن‌ها بخواهید یکی از وسایل را انتخاب کنند و روی برگه بگذارند و سایه آن را دورگیری کنند؛ سپس با استفاده از وسایل نقاشی که در اختیار دارند یک نقاشی زیبا و جالب بکشند و شکل‌های دورگیری شده را کامل کنند؛ آنگاه از کودکان بخواهید هر کدام از آدم‌های این صفحه را به سایه‌اش وصل کنند.

ارزشیابی مرئی: میزان توانایی کودک در دورکشی سایه‌ها و تکمیل آن‌ها و تمرین وصل کردن هر سایه به شکل مربوط را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تکلیف

شب با استفاده از نور چراغ و لامپ روی دیوار خانه سایه ایجاد کنید. سایه‌های متفاوتی با دست‌ها و وسایل خانه درست کنید و لحظات شادی را تجربه کنید.

پرورش خلاقیت از طریق خلق آثار هنری - پرورش مهارت‌های حرکتی - پرورش مهارت‌های ذهنی (افزایش دقت و تمرکز)

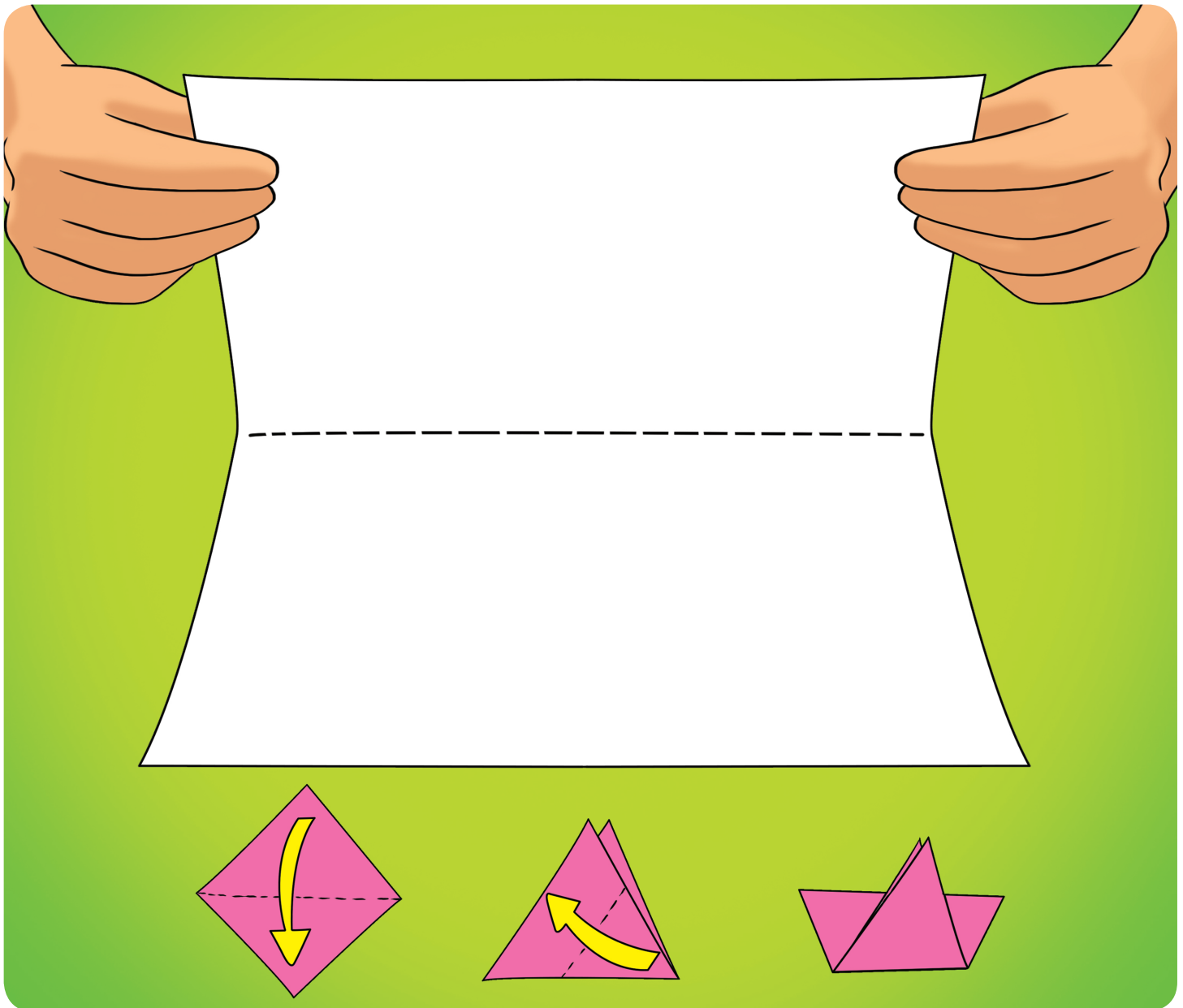
یک تکه کاغذ رنگی مربع شکل - وسایل نقاشی

کلاس

کودک با دقت به سخنان مربی گوش می‌دهد، دستورالعمل‌ها را به‌درستی انجام می‌دهد.

همیشه برای رشد و پرورش خلاقیت مجبور نیستید از فعالیت‌هایی استفاده کنید که باز و بدون دستورالعمل هستند. شما می‌توانید فعالیت‌هایی مثل اریگامی را انجام دهید که در نهایت همه کودکان به یک شکل واحد می‌رسند؛ سپس با اضافه کردن چند فعالیت کوچک، خلاقیت و آزادی کودک را در خلق اثر هنری خود تقویت کنید.

فعالیت: به هر کودک یک تکه کاغذ مربعی شکل بدهید و از آن‌ها بخواهید طبق دستورالعمل کاغذ را تا کنند.
پس از اتمام کار از کودکان بخواهید پروانه را در کادر زیر بچسباند و با مداد رنگی یا پاستل بقیه تصویر را نقاشی کنند یا پروانه خود را تزیین کنند.

ارزشیابی مربی: توانایی کودک در تا زدن کاغذ و ساخت اریگامی و تزیین آن را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تکلیف

از کودک بخواهید در منزل اریگامی را تکرار کند و به بقیه اعضای خانواده آموزش دهد.

